

Yakın Çağ Sona mı Erdi?

İçeriği Yazan: [aziz](#) [1] Zaman: Paz, 13/06/2010 - 18:00

Yazar: Aziz Karayel

İlkokuldan beri bildiğimiz, çağların dörde ayrıldığıdır. İlk Çağ'ın Kavimler Göçüyle, Orta Çağ'ın İstanbul'un fethiyle, Yeni Çağ'ın da Fransız İhtilaliyle sona erdiği kabul edilmektedir. Şu an hala acaba Yakın Çağ'ın içinde mi bulunmaktayız? Yakın Çağ günümüzde ve yakın zamanda gerçekleşmiş olaylarla sona ermiş olabilir mi? Tabii ki bunlar sayısal bir konu olmadığı için kesin bir yargı geliştirmek zor. Eğer öyleyse bile bu yargıya ancak belli bir süre sonunda varabiliriz.

Vikipedi'den Yakın Çağın sonuçlarını arattığımda şunlar karşıma çıkmaktadır.

- > Günümüzdeki anlamıyla cumhuriyet ve demokrasi ortaya çıktı.
- > Fransız İhtilali'nin etkisiyle milliyetçilik akımları doğdu, bu akım milli devletlerin doğmasına ve imparatorlukların yıkılmasına ortam hazırladı
- > Sanayi Devrimi gerçekleşti bu durum sömürge yarışını hızlandırdı.
- > Kapitalizm, sosyalizm ve liberalizm gibi sistemler ortaya çıktı.

Bu sonuçlara baktığımızda Yakın Çağla başlayan süreçteki kavramların günümüzde fazlasıyla hırpalandığını ve yıprandığını görmek zor olmayacaktır. "Günümüzdeki anlamıyla cumhuriyet ve demokrasi" zaten bugün fazlasıyla sorgulanmakta ve içerik değiştirmekte. Özellikle 11 Eylül'den sonra Irak işgaliyle başlayan süreçte ve bunun demokrasi için yapıldığı söylemi kavramlarda bir değişikliğe gitmiş ve "günümüzdeki anlam" fazlasıyla değişmiştir. Özellikle ülkemizde pek sağlam bir temelde ilerlemeyen demokratlık tartışması da buna örnektir. Demokrasi ve özgürlük kavramlarının özellikle Irak işgaliyle içinin fazlaca boşaldığı artık bir gerçektir. Özellikle ülkemizde cumhuriyet kavramı da fazlasıyla içerik değiştirmektedir.

Bugün Sanayi Devrimiyle oluşan sınıfların yerini yavaş yavaş kimliklerin alması da dışarıdan etkilerle beraber mikromilliyetçi hareketlerin doğmasına ve milli, ulus devletlerin bunalımlı bir süreçten geçmesine neden olmaktadır. Bölgesel milliyetçi hareketlerin kimi dış etkilerle kaşınsa da bugün mikromilliyetçi akımlar ülkemizde, Irak'ta ve başka birçok ülkede bunalımlı dönemler yaşatmaktadır. Tabii gelişmiş ülkelerde bunun ne kadar yaşandığı tartışma konusudur.

Sömürge yarışı da o günkü döneme göre fazlasıyla içerik değişikliğine uğramıştır. Artık ülkeler ordularıyla işgal yerine küreselleşmeyle beraber kültürel bir işgali daha mantıklı görüyor ve bu şekilde yeni sömürgeler yaratmaktadırlar. Ortaya çıkan sistemlerden sosyalizm bugün tarihe gömüldü. Ancak kapitalizm ve liberalizm ayakta. Ancak 2008'de yaşanan Amerika'daki kriz de kapitalizmin sorgulanmasına neden olmuştur. Liberalizm ise günümüzün yükselen trendi olarak görülmektedir. Ancak olayı sistem değil de ideolojik bazda görürsek Demir Perdenin yıkılışıyla ideolojilerin çöküş yaşadığı bir gerçektir. Bu yönden sistem bazında değilse bile düşünce bazında bu kavramların da bir çöküş içinde olduğu görülmektedir

Bu gelişmeleri yan yana koyduğumuzda Yakın Çağın getirdiklerinin fazlasıyla içerik değiştirdiği hatta çöküş içine girdikleri görülmektedir. Özellikle Sovyetlerin yıkılışı ve devamında yaşanan süreçte 11 Eylül 2001'le beraber yeni bir çağın başladığını söylemek zor olmayacak. Bunun adına uzay çağı, internet çağı vs. de denmektedir. Tabii ki bu benim görüşüm. Tarihsel bir yargı koymak bana düşmez. Zaten dediğimiz gibi bunlar Yerçekimi Kanunu gibi kesin fenni bir konu değil. Buna yıllar sonra bir konsensüsle karar verilecektir.

Aziz KARAYEL

iletisim@PolitikaDergisi.com

Yorumlar

Basit olmuş

İçeriği Yazan: Hasan Göksel Abi(Doğrulanmamış) Zaman: Paz, 13/06/2010 - 23:42

Basit olmuş

Neye göre basit

İçeriği Yazan: aziz Zaman: Pzt, 14/06/2010 - 11:45

Hasan Bey neye göre basit onu da açıklarsanız,kriteriniz nedir bunu söylerken

Yaşadığımız Çağı Nasıl Adlandırı biliriz?

İçeriği Yazan: Mehmet ÇAĞIRICI Zaman: Paz, 28/04/2013 - 19:21

2,5 - 3 yıl önce yazılmış bu makaleye yeni bir yorum yazmak biraz garip olacak ama Sayın Aziz Karayel'in bu yazısının içeriği **hala çok güncel** olduğu için, bunu göze alıyorum.

Önce bazı temel **kavramları** netleştirmekte yarar var!

Türkiye bağlamında **Cumhuriyet** rejimini kendisinden önceki **sultanlık** sisteminden ayıran temel özellik, padişahlıkta devlet başkanı (padişah) **babadan oğula miras kalırken** cumhuriyette ise devlet başkanı (Cumhurbaşkanı) **halk veya halkın temsilcileri** (milletvekilleri) tarafından **seçilmektedir**. Türkiye Cumhuriyeti, 600 yıllık Mutlakiyet ve 15 yıllık meşrutiyetten sonra Mustafa Kemal Atatürk devrimlerinin en önemlisidir.

Demokrasi ise bir yönetim şeklidir. Demokrasi, bir takım kurallar (Anayasa ve yasalar) ve kurumlar (yasama, yürütme ve yargı) rejimidir. Yani demokrasinin temel özelliği, toplumsal yapı ve ilişkiler bağlamında **şekli (biçimsel)** olmasıdır. Dolayısı ile demokrasinin bir de **içeriği** vardır. Demokrasinin **içeriği**; onun biçimsel yönüne de egemen olan ana öğelerinin, yani parlamenter veya Başkanlık sistemine bağlı olarak **meclisin** veya **devlet başkanının**, ağırlıklı olarak temsil ettiği toplumdaki egemen **sosyal sınıf veya zümrelerin çıkarlarıdır**.

Türkiye’de 1923 Cumhuriyeti kuruluşu ve arkasından takip eden diğer Kemalist **devrimlerle**

- Atatürk Milliyetçiliği (Dış politikada: Tam Bağımsızlık ve Barış; İç Politikada: “Ne Mutlu Türküm Diyene” temelinde hiçbir **etnik** ayrımcılık yapmayan eşit vatandaşlık ilkesi)
- Laiklik (Devleti ve siyaseti din ve inanç dışı tutan, dolayısı ile vatandaşlar arasında hiçbir **inanç** ayrımcılığı yapmayan eşit vatandaşlık ilkesi)
- Kadın-Erkek Eşitliği (Vatandaşlar arasında **cinsiyet** ayrımcılığı yapmayan eşit vatandaşlık ilkesi)
- Ve düşünce ve örgütlenme **özgürlüğü** ve **herkese eşit seçme ve seçilme hakkı** tanıma temelinde ilk defa **demokratik** bir rejimin temelleri atılmıştır.

Özetle **cumhuriyet** kavramı daha çok, **devlet başkanının belirlenmesiyle** ilgili bir kavramdır; buna karşılık **demokrasi** ise devletin **yönetim biçimiyle** ilgilidir.

Milliyetçilik(Ulusalçılık) hareketi, 18. ve 19. yüzyılda Avrupa'da **feodalizme karşı** yükselen bir devrimci burjuva hareketidir. Daha sonra 20. yüzyıl başında ise milliyetçilik; **emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı** bir kurtuluş, bağımsızlık ve özgürlük hareketidir. Ülkemizde 1919’ da Mustafa Kemal öncülüğünde başlayan Ulusal Kurtuluş hareketi, bu evrensel siyasi hareketin hem öncüsü hem de bir parçasıdır.

1990 yılı başına kadar dünyada **gerici emperyalist-kapitalist** sistem karşısında **üç temel ilerici** toplumsal güç vardı:

- Sosyalist ülkeler,
- Ulusal Kurtuluş hareketleri ve
- Kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketleri

1990 yılı başında reel sosyalizmin ilk ve en güçlü ülkesi SSCB ve Doğu Avrupa'daki Varşova Paketi üyesi olan ülkelerdeki sosyalist sistemin iflas etmesi ile bu üç ilerici akımdan sosyalizm hareketi büyük bir darbe yedi. Buna karşılık emperyalizm; zaten 1980 yılı başlarında, SSCB ve Doğu Avrupa'daki reel sosyalist ülkeler krizde çırpınırken, **neoliberal** bir ekonomi politika ve modern iletişim teknoloji ile birlikte **küreselleşme** sürecini başlatmıştı. Küreselleşme sürecinde krizdeki reel sosyalist sistem, SSCB ve Doğu Avrupa'da çöküşten kurtulamamış; böylece dünyamızın siyasi yaşamı, emperyalizmin egemenliğinde **tek kutuplu** bir döneme girmiştir.

Tek kutuplu dünyada emperyalizm; SSCB ve Doğu Avrupa'daki reel sosyalizmin çöküşünden sonra, sıranın **ulusal** kurtuluş hareketinin de **işinin bitirilmesine** geldiği düşüncesiyle harekete geçmiştir. Bilindiği gibi, Ulusal Kurtuluş hareketlerinin **tarihsel öncüsü M. Kemal Atatürk'ün liderliğindeki Türkiye'dir**. Bu amaçla emperyalizm; başta Türkiye olmak üzere güçlü ulus devletleri, savaş ve şiddet dâhil çeşitli yöntemlerle bölmek ve parçalamak için halen uğraşmaktadır. (Ortadoğu'da BOP)

Emperyalizmin hedefi, dünyayı hegemonyası altına alabilmek için **Ulus devletleri bölüp parçalamaktır**. Bu amaçla emperyalizm, kültür egemenliğinin yanında dünya halklarını, yine kendisinin egemen olduğu **modern medya** üzerinden manipüle etmektedir. Manipülasyonda emperyalizmin kullandığı en etkili **enstrümanlar** ise, **çakma demokrasi** ve özellikle de **insan hakları savunuculuğudur**.

Emperyalizm elbette gerektiğinde, 2001 Afganistan ve 2003 Irak işgallerinde olduğu gibi, askeri gücünü de kullanmaktan çekinmemektedir. Ulus devletleri parçalamak, ulusal hareketleri sindirmek için emperyalizm, askeri gücünün dışında her toplumsal alanda elinden geleni yapmaktadır. Küreselleşme süreciyle önce ulus devletleri kendisine ekonomik ve finans bakımından **bağımlı** yapmakta, aynı zamanda ideolojik olarak ta çağdaş modern medya araçlarını kullanarak ulus devletlerde geçmişten, yani o ülkelerin tarihinden miras kalan etnik veya mezhep farklılıklarından doğan sorunları kaşımaktadır. Böylece bu ülkelerde **mikro milliyetçilik** (Etnik ve Mezhepsel Ayrılıkçı hareketler) oluşmaktadır.

Ancak emperyalizm; çürümüş, asalak, ahlaksız, hukuksuz, saldırgan ve çöken bir kapitalizmdir. Dolayısı ile kapitalizmin mayasında ve yapısında her daim **kriz** vardır. Emperyalist dönemdeki kapitalist krizler ise sistemi temelden sarsmaktadır. Nitekim en son 2008 krizi emperyalizmin omurgasını kırmıştır. Örneğin 2008 krizi, ABD 'ye 4 trilyon dolara, AB'ye ise 2,5 trilyon avroya mal olmuştur. Aynı biçimde Afganistan ve Irak savaşları da ABD'ye toplam 3,5-4 trilyon dolara mal olmuştur. Sonuçta ABD, Çin'e borçlanmış; askeri olarak ta Avrupa ve Ortadoğu'dan gücünü çekerek stratejik ağırlığını, Çin ve Hindistan'ı kuşatmak üzere Pasifik'e kaydırmak zorunda kalmıştır. Aynı dönemde Çin, Hindistan, Brezilya, Rusya ve Güney Afrika Cumhuriyetinden oluşan BRİC devletler topluluğu ise büyük bir ekonomik performans ile emperyalizme karşı dişli bir rakip olmuştur.

Sonuç olarak özetlersek; yaşadığımız çağ, **emperyalizmin çöküşü, sosyalist ve ulusal kurtuluş hareketlerinin yeniden toparlanış çağıdır** diyebiliriz. Yaşadığımız çağın Son 20-22 yılında ABD hegemonyasında **tek kutuplu** olan dünyamız, artık 2008 krizinden bu yana BRİC devletler topluluğunun da yükselmesiyle **çok kutuplu** bir dünyaya evrilmektedir. **İlericiliğin yönü** Batı'dan Doğu'ya dönmektedir.

- [Tarih](#) [2]

Kaynak URL (01/05/2024 - 16:24 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/okur-makale/yakin-cag-sona-mi-erdi>

Bağlantılar:

[1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/aziz>

[2] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/tarih>